

Тема уроку: Глобальні проблеми людства

Мета уроку: ознайомити учнів з поняттям «глобальна проблема», з'ясувати необхідність природоохоронних заходів з метою охорони середовища існування людини, розвивати вміння аналізувати явища та події, розвивати вміння роботи в групах та парах, виховувати бережливе ставлення до природи Землі

Тип уроку: засвоєння нових знань

Обладнання: Комп'ютер, підключення до мережі Інтернет

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності учнів

Бесіда

1. **Які проблеми на даний момент існують в Україні?** *Війна, криза, хвороби, безробіття, медицина.*

2. **Чи існують ці ж проблеми в інших країнах?** *Так.*

3. **Як можна назвати ці проблеми?** *Глобальні проблеми людства*

Саме ці проблеми ми сьогодні розглянемо на уроці (оголошення теми та мети уроку, пояснення щодо конспекту уроку)

III. Вивчення нового матеріалу

Що ж таке глобальні проблеми людства?

Глобальні проблеми — проблеми, що охоплюють всю Землю, все людство, всі держави і що вимагають для свого вирішення спільних зусиль світової спільноти.

Класифікація глобальних проблем людства:

1. політичні проблеми (недопущення світової ядерної війни і забезпечення стабільного миру, роззброєння, військові та регіональні конфлікти);

2. природно-екологічні проблеми (необхідність ефективної і комплексної охорони навколишнього середовища, енергетична, сировинна, продовольча, кліматична, боротьба з хворобами, проблеми Світового океану тощо);

3. соціально-економічні проблеми (стабільність розвитку світового співтовариства, ліквідація відсталості країн, що розвиваються, проблема розвитку людини, злочинність, стихійні лиха, біженці, безробіття, проблема бідності та ін.);

4. наукові проблеми (освоєння космічного простору, довгострокове прогнозування тощо).

Глобальними вважаються багато проблем, серед яких можна виділити найважливіші:

- роззброєння та збереження миру на Землі,
- екологічна,
- продовольча,
- демографічна,
- енергетична й сировинна.

Проблема роззброєння та збереження миру на Землі.

Історію людства можна розглядати як історію воєн. Тільки у ХХ ст. відбулись дві світові й безліч локальних воєн.

Дослідники виділяють декілька *причин виникнення воєн*:

- психолого-біологічна, суть якої полягає в природі людини. Це агресивність, суперництво, недовіра, потреба в гострих відчуттях;
- необхідність у нарощуванні військової потужності – озброєна держава може захистити себе та своїх громадян. З такою державою рахуватимуться інші;
- прагнення захопити нові території з їхніми природними ресурсами, населенням і господарством. Відомо, що кількість природних ресурсів на Землі обмежена, а чисельність населення неухильно зростає. Отже, є можливість регулювати її або воєнними (каральними) заходами, або «гуманними» економічними методами, спричиняючи недоїдання, голод, хвороби й вимирання цілих народів.

Шляхи розв'язання:

✓ Роззброєння (демилітаризація), тобто перехід військової економіки на виробництво мирної продукції, — процес складний, пов'язаний з міжнародною політикою, з конфліктами і з військовим суперництвом держав тимчасовою втратою прибутків. Тому замість демилітаризації економіки держав світу спостерігається гонитва озброєнь.

Екологічна проблема.

До екологічних проблем належать такі зміни стану довкілля, які можуть погіршити (прямо або опосередковано) умови життєдіяльності людини. Є результатом взаємодії людини та її господарської діяльності з навколишньою природою.

Основні екологічні проблеми:

- ✓ стихійними лихами
- ✓ забруднення довкілля
- ✓ Проблема захисту від теплового забруднення
- ✓ Проблема захисту літосфери від забруднення
- ✓ Проблема руйнації озонового шару
- ✓ Проблема дефіциту чистої прісної води
- ✓ Проблема деградації земель
- ✓ Проблема захисту гідросфери від забруднення

Шляхи розв'язання:

1. стратегію "тотального очищення", що пов'язує стійкий розвиток людства з екологічно чистою енергетикою, безвідходною технологією, замкненими циклами виробництва тощо;

2. Стратегію обмеженого споживання.

Країнами світу вже зроблено деякі конкретні кроки для обмеження забруднення атмосфери: підписано протоколи щодо поступового скорочення викидів вуглекислого газу (головного "винуватця" парникового ефекту),

щодо повного припинення виробництва фреонів, які руйнують озоновий шар. Слід пам'ятати, що всі глобальні проблеми взаємопов'язані й тому можуть бути вирішені тільки в комплексі і тільки спільними зусиллями Світового співтовариства.

Продовольча проблема.

Продовольча проблема в світі загострилася, що обумовлено існуючими темпами зростання чисельності населення у порівнянні з виробництвом продовольства, різким скороченням площ орних земель і запасів прісної води, необхідних для виробництва сільськогосподарської продукції.

Причини продовольчої проблеми:

- ✓ зростання чисельності населення
- ✓ скороченням площ орних земель
- ✓ скороченням
- ✓ запасів прісної води
- ✓ недоступність хімізації, іригації, комплексної механізації

Виділяють три види продовольства:

- ✓ природне(результаті збирання, полювання й рибальства)
- ✓ культивоване (землеробство і тваринництво)
- ✓ промислове(харчова промисловість)

У сучасну епоху швидко збільшується частка промислових продуктів харчування, особливо в розвинених країнах, а в тих, що розвиваються, зберігається значна частка природного та культивованого продовольства.

Шляхи вирішення продовольчої проблеми:

- підвищення родючості орних земель в країнах, що розвиваються.
- застосування сучасних досягнень біотехнології,
- раціональним використанням ресурсів Світового океану та

підвищенням його продуктивності (марікультура й ін.), з покращанням екологічних умов на Землі.

Демографічна проблема.

Суть глобальної демографічної проблеми полягає в швидкому і неконтрольованому зростанні чисельності населення світу, що викликає багато проблем. Це проблеми забезпечення продовольством, надання освіти, зайнятості та якості життя населення, дефіциту природних ресурсів, екології і нестабільності в світі.

Вирішення демографічних проблем тісно пов'язано з вирішенням інших глобальних проблем.

Енергетична й сировинна проблеми.

Енергетична й сировинна проблеми — це проблеми забезпеченості людини енергією та сировиною.

Енергетична проблема характеризуються винятково швидким зростанням обсягів видобутку мінеральної сировини. Головна сучасна сировинна проблема — обмеженість ресурсів, які легко видобуваються, а отже їх видобуток є економічно вигідним. Про повне вичерпання мінеральних ресурсів мова не йде, оскільки гірські породи земної кори та води Світового океану мають величезну кількість хімічних елементів. Але виникає проблема дефіциту та вичерпаності мінеральних ресурсів, яка може привести до появи конфліктів між країнами на цьому підґрунті.

На даний час рівень ефективності використання енергоносіїв дуже низький і в середньому по світу (з врахуванням всього технологічного ланцюжка) складає 5

— 7%. Нафта залишиться головним енергоносієм в найближчі десятки років, частка природного газу буде швидко зростати, а частка вугілля — поступово знижуватися. Ймовірно, максимальний приріст припаде на сонячну, геотермальну, вітрову та інші альтернативні види енергії, але вартість технологій їх застосування залишається ще дуже високою. В електроенергетиці очікується суттєве скорочення частки АЕС. Наприклад, в США й Західній Європі передбачається заміна АЕС екологічно чистими (газовими) ТЕС. Частка ГЕС також знизиться за рахунок вичерпання гідроенергоресурсів.

Передбачається два етапи розвитку світової енергетики:

- ✓ бурхливий розвиток газової промисловості та енергозбереження,
- ✓ нові джерела енергії (термоядерний синтез та ін.).

Не менш гостро стоїть сировинна проблема. Сировинні ресурси Землі також не безкінечні. Виснажуються не лише мінерально-сировинні, а й територіальні ресурси. На сьогодні освоєно вже 56 % поверхні суші Землі. Враховуючи наростання темпів видобування з надр мінеральних ресурсів, виникає питання про їх виснаження та сировинний голод. Але пошуки родовищ вестимуться до тих пір, поки це буде економічно рентабельно. Можливі й інші шляхи — заміна дефіцитних видів сировини штучними матеріалами, вторинне використання величезних покладів «хвостів» гірничо-збагачувальних фабрик і відвалів кар'єрів.

У довгостроковій перспективі людство зможе видобувати з гірських порід земної кори й води океанів та використовувати всі хімічні елементи, доповнюючи їх асортимент штучними матеріалами.

ДОДАТКОВО

Генеральна Асамблея ООН 22.04.2009 р. одногосно схвалила резолюцію про проголошення 22 квітня Міжнародним днем Матері-Землі. У ній підкреслюється, що для досягнення справедливого балансу між економічними, соціальними й екологічними потребами нинішнього та майбутніх поколінь необхідно сприяти гармонії з природою і планетою Земля.

Американське видання The Forbes опублікувало рейтинг найбільш екологічно чистих країн світу за 2008 р. 140 країн оцінювалися за 25 критеріям (починаючи від чистоти повітря та якості води і закінчуючи біологічною варіативною й використанням пестицидів).

Найчистішою в світі визнана Швейцарія (одна з найбагатших країн світу за показником ВВП на душу населення), яка набрала 100 балів за 8-ми екологічними критеріями, включаючи якість води, кількість і чистоту лісів, мінімальне використання пестицидів.

У Швеції стабільно високі екологічні показники, що безпосередньо відображується на здоров'ї її мешканців. Тут низький рівень забруднення повітря, чиста питна вода, низький рівень парникових газів, турботливе ставлення до лісів.

Норвегія — ще одна з найбагатших країн світу, яка може похвалитися прекрасною якістю води, санітарії (ефективне очищення стічних вод), повітря. Норвежці найменш схильні до захворювань дихальних шляхів.

Економіка Коста-Рики залежить від індустрії екотуризму, тому тут велика увага приділяється турботі про навколишнє середовище. На відміну від своїх латиноамериканських сусідів, ця країна уникає вирубування лісу. Країна набрала 97 балів із 100 можливих в категоріях лісівництва, чистоти повітря.

Серед інших найчистіших країн світу — Колумбія, Нова Зеландія, Японія, Хорватія, Албанія, Ізраїль.

V. Підсумок уроку

Розробити презентацію "Шляхи подолання глобальної проблеми"